

Q&A's over de pilot kosteloze rechtsbijstand voor ouders die te maken krijgen met een gezagsbeëindigende maatregel of een (spoed)uithuisplaatsing

1. Wat houdt de pilot in?

Vanaf 1 januari 2023 tot 1 juli 2024 kunnen ouders die te maken krijgen met een verzoek tot gezagsbeëindiging gebruik maken van kosteloze rechtsbijstand tijdens de procedure bij de rechtbank die (mogelijk) leidt tot gezagsbeëindiging. Hiervoor wordt in principe 1 advocaat aangewezen voor beide ouders. Er kan geen gebruik worden gemaakt van deze regeling als het verzoek tot gezagsbeëindiging al vóór 1 januari 2023 bij de rechtbank is ingediend. De pilot zal nauwkeurig gemonitord worden zodat de minister een onderbouwd besluit kan nemen over voortzetting of uitbreiding van de pilot.

Per 1 oktober 2023 wordt de pilot uitgebreid voor ouders met gezag of derden met voogdij die te maken krijgen met een verzoek tot (spoed)uithuisplaatsing van hun kind(eren). De [beleidsregel](#) waarin de spelregels voor de pilot staan opgenomen, is vanwege deze uitbreiding gewijzigd.

2. Wat is het doel van deze pilot?

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat ouders en kinderen bij ingrijpende beslissingen over gezag en uithuisplaatsing niet altijd goed weten waar ze aan toe zijn. Het doel van deze pilot is om te onderzoeken of een eigen advocaat ouders in deze procedures beter kan ondersteunen.

3. Voor wie is de pilot precies bedoeld?

Bij een gezagsbeëindiging: voor ouders met gezag of voor een natuurlijk persoon met voogdij van wie het gezag/de voogdij mogelijk wordt beëindigd.

Bij een (spoed)uithuisplaatsing: voor ouders met gezag of voor een natuurlijk persoon met voogdij die het kind als behorende tot zijn gezin dagelijks verzorgt en opvoedt. Indien hierover nog twijfel bestaat, is de inschrijving van de minderjarige in de Basisregistratie Personen doorslaggevend.

4. Wie dient het verzoek tot gezagsbeëindiging in?

In de meeste gevallen dient de Raad voor de Kinderbescherming een verzoek om gezagsbeëindiging in bij de rechtbank. Dat doen zij op basis van uitgebreid onderzoek naar ouders en kinderen.

5. Wie dient het verzoek tot een (spoed)uithuisplaatsing in?

De Gecertificeerde Instelling of de Raad voor de Kinderbescherming dient een verzoek om een (spoed)uithuisplaatsing in bij de rechtbank. Dat doen zij op basis van uitgebreid onderzoek naar ouders en kinderen.

5. Welke hulp kunnen ouders krijgen bij deze procedures?

De partijen die het verzoek indienen geven de ouders een visual met informatie over de pilot mee zodat ouders weten dat zij in aanmerking komen voor een gratis advocaat.

Als het verzoek is ingediend bij de rechtbank, zorgt de griffie ervoor dat een gespecialiseerde jeugdrecht- of personen en familieadvocaat contact opneemt met de ouders. Deze advocaten hebben veel ervaring in procedures in jeugdbescherming. Zij staan de ouders bij en bepalen met hen wat de juridische vervolgstappen zijn. Overigens is bijstand van een advocaat niet verplicht voor ouders.

Kinderen krijgen geen eigen advocaat.

6. Tot welk moment kunnen de ouders gebruik maken van deze advocaat?

Ouders kunnen van deze advocaat gebruik maken totdat de procedure bij de rechtbank is afgelopen en de rechtbank uitspraak heeft gedaan. Deze pilot geldt dus niet voor een eventueel hoger beroep en ook niet voor verlengingsverzoeken in eerste aanleg (in het geval van een uithuisplaatsing).

7. Ouders willen zich door hun voorkeursadvocaat laten bijstaan, kan dat?

De rechtbank gaat eerst na of er al een advocaat bekend is. De (voorkeurs)advocaat moet zijn ingeschreven voor de specialisatie civiel jeugdrecht en/of (on)voorwaardelijk zijn ingeschreven voor de specialisatie personen- en familierecht om voor de pilot in aanmerking te komen. Deze advocaat ontvangt een aanwijzing van de rechtbank.

Wanneer er geen voorkeursadvocaat bekend is, wordt de eerstvolgende advocaat van de lijst met gespecialiseerde advocaten die meedoen aan de pilot, aan de ouders toegewezen.

8. Moeten ouders een eigen bijdrage betalen?

Nee, voor deze ouders geldt geen eigen bijdrage. Zij worden zelf benaderd door een advocaat die zijn of haar diensten aanbiedt in procedures over gezagsbeëindiging of uithuisplaatsing bij de rechtbank.

9. Wordt deze advocaat al betrokken tijdens het raadsonderzoek dat ten grondslag ligt aan een verzoek tot gezagsbeëindiging?

Nee, de advocaat is niet betrokken bij het raadsonderzoek dat voorafgaand aan het verzoek plaatsvindt. Ook wordt geen kosteloze rechtsbijstand aangeboden rondom besluitvorming over een eventueel perspectiefbesluit. (waarbij een besluit wordt genomen over het perspectief van het kind, maar nog niet over het gezag).

10. Op welke procedures is de pilot *niet* van toepassing?

Er kunnen situaties zijn waarbij de pilot niet van toepassing is.

Verzoeken tot verlenging van de uithuisplaatsing (artikel 1:265c lid 2 BW) en verzoeken tot beëindiging of verkorting van de duur van uithuisplaatsing (artikel 1:265d BW).

En verder de verzoeken ex de artikelen 1:265e BW, 1:265f BW, 1:265g, 1:265h en 1:265i BW. De gesloten jeugdhulp valt niet onder de reikwijdte van deze pilot.

Het staat ouders die niet in aanmerking komen voor de pilot steeds vrij om via de gewone route bij de Raad voor Rechtsbijstand om een toevoeging te verzoeken via hun advocaat.